

УДК 616.65-006.6: 616-073.916

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2015

Д.С. Мечев, О.В. Щербіна, А.М. Вальчишин

РАДІОНУКЛІДНО-МЕДИКАМЕНТОЗНЕ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ НА РАК ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ З МНОЖИННИМИ МЕТАСТАЗАМИ В СКЕЛЕТ

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика,

Державний вищий навчальний заклад "Івано-Франківський
національний медичний університет".

Вступ. Лікування хворих на рак передміхурової залози з множинними метастазами в скелет можливе з застосуванням радіонуклідного та медикаментозного лікування.

Мета. Аналіз радіонуклідно-медикаментозної терапії у хворих на рак передміхурової залози з множинними метастазами в скелет.

Матеріали і методи. У роботі проаналізовано ефективність лікування 23 хворих. **Результати.** У 20 з 23 хворих (87%) досягнуто доброго ефекту лікування. Якість життя зросла з 30-40% до 60 – 90% за шкалою Карновського. У 3 хворих досягнутий частковий ефект лікування.

Висновки. Радіонуклідно-медикаментозна терапія є ефективною у хворих на рак передміхурової залози з множинними метастазами в скелет.

Ключові слова: рак передміхурової залози, метастази в скелет, радіонуклідна терапія, медикаментозна терапія.

Вступ. Серед віддалених метастазів у хворих на рак передміхурової залози найчастіше зустрічаються метастази в кістки [3-5]. Такі ураження клінічно проявляються больовим синдромом, обмеженням рухової активності, симптомами гіперкальціємії, а інколи й патологічними переломами, які значною мірою знижують якість життя пацієнтів. Наркотичні та ненаркотичні анагетики тільки усувають больовий синдром. Ендокринна терапія, на жаль, не є самостійним методом лікування хворих з множинними метастазами в скелет. В останні роки можливості паліативного лікування метастазів у скелет, особливо щодо поліпшення якості та термінів життя, а також отримання тривалого вираженого анальгезуючого ефекту значно розширились за рахунок поєднання остеотропних препаратів для системної радіонуклідної терапії з бісфосфонатами та препаратами для гормонотерапії [1, 2].

Мета. Оцінка ефективності запропонованої схеми лікування у хворих на рак передміхурової залози з множинними метастазами в скелет, який включає ефективну комбінацію радіофармпрепаратів з тропністю до кісткових метастазів, гормональну терапію, бісфосфонати та при необхідності доповнену дистанційною променевою терапією.

Матеріали та методи. Спосіб включає в себе 2 етапи радіонуклідно-медикаментозного лікування. На I етапі проводили радіонуклідно-медикаментозну терапію з використанням радіофармпрепарату ⁸⁹Sr-хлориду. Сумарна активність радіофармпрепарату становила 150 МБк. Всю активність ⁸⁹Sr-хлориду хворому вводили внутрішньовенно одномоментно. Медикаментозна терапія: диферелін – по 3,75 мг внутрішньом'язово 1 раз на місяць – 6 введень та флутамід - по 250 мг (1 таблетка) 3 рази на день - 6 місяців; 36. наук. праць співробіт. НМАПО імені П.Л.Шупика 24 (1)/2015

зомета (золедроновна кислота) - по 4 мг внутрішньовенно крапельно в 50 мл ізотонічного розчину натрію хлориду 1 раз на місяць; на курс лікування – 6 введень препарату; кальцеїн - по 1 таблетці 2 рази на день - 6 місяців. Тривалість I етапу лікування становила 6,5 місяців.

На II етапі проводили радіонуклідно-медикаментозну терапію з використанням радіофармпрепарату ¹⁵³Sm-оксабіфору. Сумарна активність радіофармпрепарату становила 4000 МБк. Всю активність ¹⁵³Sm-оксабіфору хворому вводили внутрішньовенно одномоментно. Медикаментозна терапія: диферелін – по 3,75 мг внутрішньом'язово 1 раз на місяць – 3 введення та касодекс (бікалутамід) - по 50 мг (1 таблетка) 1 раз на день - 3 місяці; зомета (золедроновна кислота) - по 4 мг внутрішньовенно крапельно в 50 мл ізотонічного розчину натрію хлориду 1 раз в місяць; на курс лікування – 3 введення препарату; кальцеїн - по 1 таблетці 2 рази на день - 3 місяці. При наявності вираженого больового синдрому у кістках проводили додатково до радіонуклідного лікування курс телегамматерапії (локально на область метастазів) в сумарній дозі 40 Гр (20 сеансів, разова доза 2 Гр). Тривалість II етапу лікування становила 3,5 місяці.

Перед кожним етапом радіонуклідно-медикаментозного лікування хворим проводили комплекс обов'язкових лабораторних і спеціальних досліджень, що включали в себе:

- аналіз крові (загальний + визначення рівня кальцію),
- остеосцинтиграфію,
- рентгенографію грудної клітки,
- ультразвукову діагностику органів черевної порожнини.

Всього запропонованим способом проліковано 23 хворих на рак передміхурової залози з множинними метастазами в скелет. Оцінку ефективності лікування і якості життя пацієнтів проводили за допомогою інструментальних методів (остеосцинтиграфія, ОФЕКТ з фосфатами, міченими технецієм, при необхідності – магнітно-резонансна томографія), а також за шкалою Карновського. При ефективному лікуванні зменшувалася інтенсивність накопичення радіофармпрепарату (РФП), а також зменшувалася кількість осередків з гіперфіксацією РФП на скінтиграмах та на емісійних томограмах. Ефект лікування оцінювали як добрий при 60 – 100% за шкалою Карновського, як частковий – при 40 – 50%, без ефекту – при 10 – 30%.

Результати та їх обговорення. До початку лікування у всіх хворих визначалось 5 і більше метастатичних осередків. Якість життя за шкалою Карновського становила: у 13 хворих – 30%, у 10 хворих – 40%. Після двох етапів поєднаної радіонуклідно-медикаментозної терапії у 20 із 23 хворих (87%) досягнуто доброго ефекту лікування. Якість життя зросла до 60 – 90% за шкалою Карновського і становила: 60% - 4 хворих, 70% - 8 хворих, 80% - 5 хворих, 90% - 3 хворих. При контрольному радіонуклідному дослідженні скелету спостерігалось значне зниження рівнів накопичення РФП та відзначалось зменшення кількості осередків з гіперфіксацією препарату. У 3 хворих досягнуто часткового ефекту. Якість життя зросла у 1 хворого з 30% до 50% за шкалою Карновського, та у 2 - з 30% до 40%, при цьому на скінтиграмах не відзначалось зменшення кількості метастатичних осередків, а інтенсивність накопичення РФП зменшувалася незначно. Завдяки безпосередньому впливу β-випромінювання на пухлинні клітини,

відбувається їх загибель, зниження мітотичної активності, уповільнюється прогресування кісткових метастазів, настає стабілізація наявних змін, в ряді випадків спостерігається регресія метастазів, що виявляється при проведенні остеосцинтиграфії та магнітно-резонансної томографії. Застосування гормональної терапії поліпшує лікувальний ефект. Бісфосфонати гальмують активність остеокластів, завдяки чому різко знижується резорбція кісткової тканини. Комплексне застосування цих препаратів призводить до вираженого клінічного ефекту. При необхідності – за наявності вираженого локального больового синдрому у кістках проводять додатково до радіонуклідного впливу курс телегамматерапії (разова доза – 2 Гр, сумарна доза - 40 Гр).

Висновки. Таким чином, застосована схема радіонуклідно-медикаментозної терапії є ефективною у лікуванні хворих на рак передміхурової залози з множинними метастазами в скелет. Результатом лікування є підвищення якості життя пацієнтів. Подальші дослідження в цьому напрямку перспективними і включають в себе вивчення інших остеотропних препаратів для радіонуклідної терапії – ^{186}Re , ^{188}Re , $^{117\text{m}}\text{Sn}$, ^{177}Lu , ефективності їх застосування у хворих на рак передміхурової залози, а також удосконалення ефективних схем лікування з використанням медикаментозної терапії.

Література

1. Мечев Д.С., Щербіна О.В. Рак передміхурової залози: роль методів ядерної медицини в діагностиці та лікуванні // Радіол. вісник. – 2013. -№ 1. –С. 27 - 31.
2. Мечев Д.С., Щербіна О.В. Радіонуклідно-медикаментозне лікування хворих на гормонозалежні пухлини з множинними віддаленими метастазами. // Радіологічний вісник. – 2011. -№ 3. – С. 15 – 19.
3. Черниченко О.А., Сакало В.С., Щербіна О.В., Сакало А.В. Мінеральна щільність кісткової тканини у хворих на рак передміхурової залози з метастатичним ураженням поперекового відділу хребта. // Український радіологічний журнал. – 2014. -№ 22 (2). – С. 143 – 145.
4. Щербіна О.В., Григоренко В.М., Сакало В.С. Сучасні принципи діагностики раку передміхурової залози. // Одеський медичний журнал. - 2010. - №2. – С. 78 – 82.
5. Щербіна О.В., Сакало В.С. Діагностика, лікування, моніторинг хворих на рак передміхурової залози. // Вісник Вищої медичної освіти. – 2010. - № 4. – С. 31 – 43.

Д.С. Мечев, О.В. Щербіна, А.Н. Вальчишин

Радионуклідно-медикаментозное лечение больных раком предстательной железы с множественными метастазами в скелет

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л. Шупика,

Государственное высшее учебное заведение «Ивано-Франковский национальный медицинский университет»

Введение. Лечение больных раком предстательной железы с множественными метастазами в скелет возможно с применением радионуклидного и медикаментозного лечения.

Цель. Анализ радионуклидно-медикаментозной терапии у больных раком предстательной железы с множественными метастазами в скелет.

Материалы и методы. В работе проанализирована эффективность лечения 23 больных.

Результаты. У 20 из 23 больных (87%) достигнут хороший эффект лечения. Качество жизни возросло с 30-40% до 60 – 90% по шкале Карновского. У 3 больных достигнут частичный эффект лечения.

Выводы. Радионуклидно-медикаментозная терапия является эффективной у больных раком предстательной железы с множественными метастазами в скелет.

Ключевые слова: рак предстательной железы, метастазы в скелет, радионуклидная терапия, медикаментозная терапия.

D. S. Metchev, O. V. Shcherbina O. V., A. M. Valchyshyn
Radionuclide and drug therapy of patients with prostate cancer with multiple skeletal metastases

**Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education,
Ivano-Frankivsk National Medical University**

Introduction. The treatment of patients with prostate cancer with multiple skeletal metastases is possible with the use of radionuclide and medical treatment.

Aim. The purpose of article is the analysis of radionuclide and drug therapy in patients with prostate cancer with multiple skeletal metastases.

Materials and methods. In this article we analyzed the effectiveness of treatment of 23 patients.

Results. In 20 of 23 patients (87%) achieved a good treatment effect. Quality of life has increased from 30-40% to 60-90% according to Karnovsky scale. Three patients achieved a partial effect of the treatment.

Conclusions. Radionuclide and drug therapy is effective in patients with prostate cancer with multiple skeletal metastases.

Key words: prostate cancer, skeletal metastases, radionuclide therapy, drug therapy.

Відомості про авторів:

Мечев Дмитро Сергійович – д.мед.н., професор, завідувач кафедри радіології НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9, тел.: (044) 483-06-05.

Щербіна Олег Володимирович – д.мед.н., проесор кафедри радіології НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: м. Київ, вул. Дорогожицька, 9, тел.: (044) 483-06-05.

Вальчишин Андрій Миколайович – асистент кафедри онкології ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет».